

NPO DETAILANALYSE

2025-10-27_POW_05874403

Uitzending: NPO-Sending | 2025-10-27 | Geanalyseerd op: 2026-05-23 04:06

Version 3.0-detail | Universal 3.0-detail | Konverter 3.4 (2026-05-20) | Maatstaf: Mediawet 2008 Art. 2.1

TOTAALSCORE

3.2/10

Lichte onevenwichtigheid

0 = evenwichtig, 10 = sterk eenzijdig/manipulatief

POLITIEK SPECTRUM

Classificatie op basis van Chapel Hill Expert Survey (CHES) 2024

De Chapel Hill Expert Survey (CHES 2024) is een academische enquête onder 609 politicologen in 31 landen. Elke partij wordt beoordeeld op een schaal van 0 (extreem-links) tot 10 (extreem-rechts).

Partij	SP	GL-PvdA	PvdD	D66	CDA	NSC	CU	VVD	BBB	SGP	PVV	FvD
CHES	1.10	2.40	2.50	4.80	5.50	5.80	6.00	7.00	7.50	7.80	9.20	9.50
Spectrum	<i>Links</i>	<i>Links</i>	<i>Links</i>	<i>Links</i>	<i>Midden</i>	<i>Midden</i>	<i>Rechts</i>	<i>Rechts</i>	<i>Rechts</i>	<i>Rechts</i>	<i>Rechts</i>	<i>Rechts</i>

De totale tendens wordt weergegeven op een 0–10-schaal (0 = sterk links-bevoordelend, 5 = evenwichtig, 10 = sterk rechts-bevoordelend). De berekening is gebaseerd op het verschil in gemiddelde bevoordeling van linkse vs. rechtse partijen (groepering volgens CHES 2024).

TENDENS (L – R)

4.5 / 10

Evenwichtig

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

← Links

Rechts →

Bron: Chapel Hill Expert Survey 2024 — chesdata.eu | [Jolly et al., Electoral Studies, 2022](https://doi.org/10.1017/XES.2022.1) | Drempelwaarden: [Pew Research Center](https://www.pewresearch.org/)

Dit gedeelte biedt politieke context en telt niet mee voor de totaalscore.

POLITIEK LANDSCHAP

Het kabinet-Schoof is in juli 2024 aangetreden als extraparlamenteair kabinet, gesteund door PVV (37 zetels), VVD (24 zetels), NSC (20 zetels) en BBB (7 zetels). Premier Dick Schoof is partijloos. De grootste oppositiepartij is GL-PvdA met 25 zetels, gevolgd door D66 (9 zetels), CDA (5 zetels), SP (5 zetels), SGP (3 zetels), CU (3 zetels), PvdD (3 zetels) en FvD (3 zetels).

Partij	CHES L-R	Zetels	Regering/Oppositie	Kernpositie
SP	1,1	5	Oppositie	Socialistisch, anti-markt
GL-PvdA	2,4	25	Oppositie (grootste)	Klimaat, sociaal, human asiel
PvdD	2,5	3	Oppositie	Dierenrechten, klimaat
D66	4,8	9	Oppositie	Liberaal-progressief, pro-EU
CDA	5,5	5	Oppositie	Christendemocratisch, midden
NSC	5,8	20	Regering	Bestaanszekerheid, rechtsstaat
CU	6,0	3	Oppositie	Christelijk-sociaal
VVD	7,0	24	Regering	Liberaal, vrije markt
BBB	7,5	7	Regering	Agrarisch-populistisch
SGP	7,8	3	Oppositie	Reformatorisch, conservatief
PVV	9,2	37	Regering (grootste)	Migratiestop, islam-kritisch
FvD	9,5	3	Oppositie	Extreemrechts, soevereiniteit

De belangrijkste politieke conflictlijn betreft migratie en asielbeleid, waarbij de coalitie een harde aanpak nastreeft terwijl de linkse oppositie pleit voor een humaner beleid. Een tweede spanningslijn betreft de verhouding tussen PVV en de democratische rechtsstaat, waarbij de aangifte van Timmermans tegen PVV-Kamerleden wegens verspreiding van AI-gegenereerde nepbeelden een actueel voorbeeld vormt. Daarnaast speelt de klimaat- en energietransitie als scheidslijn tussen progressieve en conservatieve partijen, en staat de financiële houdbaarheid van de verzorgingsstaat centraal in het debat over koopkracht en overheidsuitgaven.

De Nederlandse publieke omroep opereert onder de Mediawet 2008, waarvan artikel 2.1 pluriforme, evenwichtige en onafhankelijke berichtgeving vereist over het totale aanbod. Het NPO-systeem is gefragmenteerd via omroepverenigingen (BNNVARA, AVRO-TROS, KRO-NCRV e.a.) met eigen redactionele verantwoordelijkheid. PVV-leider Wilders heeft de NPO herhaaldelijk als "linkse omroep" gekritiseerd, wat de politieke gevoeligheid van de uitvoering van de publieke taakopdracht onderstreept.

HOOFDSTUK 1 — PARTIJPOLITIEKE BIAS

Beoordeling per partij

Partij	Score (-5..+5)	Uitzendingweergave vs. Partijprogrammapositie
VVD	0	Niet aan bod gekomen — Score 0: partij/thema afwezig in uitzending
PVV	-2	00:27–01:10 "Twee PVV-Kamerleden zouden met AI deze nep-beelden van Timmermans hebben gemaakt" — Programmapositie: PVV benadrukt vrijheid van meningsuiting en kritiek op politieke elite — Weergave: feitelijk correct maar zonder context van PVV-standpunt over politieke satire of persvrijheid; Wilders' excuses worden geciteerd maar het PVV-perspectief op de zaak wordt niet inhoudelijk toegelicht — licht vervormd door eenzijdige framing
GL-PvdA	+1	00:27–01:10 Timmermans krijgt uitgebreid spreekijd en zijn eis tot aftreden wordt zonder tegenwerping gepresenteerd — Programmapositie: GL-PvdA pleit voor humaan beleid en rechtsstaat — weergave is feitelijk correct maar bevoordeelt GL-PvdA door meer spreekijd en sympathieker framing
NSC	0	Niet aan bod gekomen — Score 0: partij/thema afwezig in uitzending
D66	0	Niet aan bod gekomen — Score 0: partij/thema afwezig in uitzending
BBB	0	Niet aan bod gekomen — Score 0: partij/thema afwezig in uitzending
CDA	0	Niet aan bod gekomen — Score 0: partij/thema afwezig in uitzending
SP	0	Niet aan bod gekomen — Score 0: partij/thema afwezig in uitzending

Samenvatting Partijbias

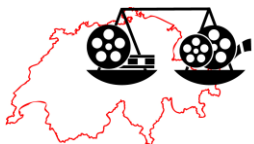
- Meest nauwkeurige weergave: GL-PvdA (Score +1) — feitelijk correct, licht bevoordeeld door spreekijd en framing
- Sterkste vertekening: PVV (Score -2) — de zaak wordt feitelijk correct gemeld maar het PVV-perspectief op de kwestie (bijv. politieke satire, persvrijheid) wordt niet inhoudelijk belicht; alleen de excuses van Wilders worden geciteerd
- Gemiddelde afwijking van 0: 0,4
- Conclusie: De uitzending behandelt slechts één politiek relevant item (de aangifte van Timmermans tegen PVV-Kamerleden). Daarin krijgt GL-PvdA-leider Timmermans als enige politicus spreekijd en wordt zijn eis tot aftreden zonder weerwoord gepresenteerd. Het PVV-standpunt wordt uitsluitend via een geciteerde X-post van Wilders weergegeven, zonder inhoudelijke toelichting of reactie van de betrokken Kamerleden.

Links-Rechts-Algemene Tendens

TENDENTIESCORE: +0,8

INDELING: Licht links-begunstigend

Motivering: De enige politiek geladen nieuwsitem betreft een aangifte van een linkse oppositieleider (Timmermans, GL-PvdA) tegen twee Kamerleden van de grootste regeringspartij (PVV). Timmermans krijgt als enige politicus spreekijd en zijn eis tot aftreden wordt zonder tegenwerping gepresenteerd. Het PVV-perspectief wordt uitsluitend via een geciteerde X-post weergegeven. De overige items zijn politiek neutraal (sport, Amsterdam 750 jaar, Amazon,

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

NAVO-veiligheid, Argentinië, verkiezingslogistiek). De lichte links-begunstiger tendens is beperkt maar aantoonbaar in de behandeling van het enige partijpolitieke item.

HOOFDSTUK 2 — UITZENDINGSINFORMATIE EN THEMATISCH KADER

Uitzendingsgegevens

- Titel: NOS Journaal 13 uur
- Datum: 27.10.2025
- Lengte (geschat uit transcript):
- Presentator/Reporter: Niet bij naam genoemd in transcript; sportcommentator niet geïdentificeerd; verslaggevers ter plaatse niet bij naam genoemd
- Geïnterviewde personen:

Persoon	Functie	Partij/Affiliatie	Politiek Spectrum
Frans Timmermans	Partijleider GL-PvdA	GL-PvdA	Links (CHES 2,4)
Geert Wilders	Partijleider PVV (geciteerd via X-post)	PVV	Ver rechts (CHES 9,2)
Expert (naam niet genoemd) "Bauer"	Veiligheidsexpert / NAVO-context	Niet geaffilieerd (vermoedelijk denktank of universiteit)	Neutraal
Medewerker gemeente Harderwijk	Coördinator stembureaus	Gemeente	Neutraal
Bakker / vertegenwoordiger bakkerij	Woordvoerder Amsterdam 750 jaar taart	Commercieel	Neutraal
Burgemeester Amsterdam	Burgemeester Amsterdam	Niet partijpolitiek in context	Neutraal
Harrie Lavreysen	Baanwielrenner	Sport	Neutraal

Hoofdthema

De uitzending is een regulier middagnieuws met een breed scala aan onderwerpen, waarbij de aangifte van GL-PvdA-leider Timmermans tegen twee PVV-Kamerleden wegens verspreiding van AI-gegenereerde nepbeelden het enige partijpolitiek geladen item vormt.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

HOOFDSTUK 3 — 15 CRITERIA: DETAILANALYSE

Hardfacts — 9 technieken die telbaar en wetenschappelijk verifieerbaar zijn

1. EXPERTENSELECTIE

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Wie komt als expert aan het woord?

Expert 1: "Bauer" — Veiligheidsexpert (naam onvolledig, functie niet nader gespecificeerd)

Tijdstempel: 02:40–03:26

Uitspraak: "Het gaat over energieveiligheid over voedselveiligheid... over cyberveiligheid. Op al die terreinen zijn er tientallen voorbeelden... zo niet meer te geven waarbij je zegt: Ja, het is eigenlijk wel gek als je er goed over na gaat denken."

Inkadering: Wordt gepresenteerd als expert zonder nadere kwalificatie van functie, werkgever of achtergrond. De naam "Bauer" wordt slechts eenmaal terloops vermeld door de presentator ("vindt Bauer").

Ontbrekende tegenstem: Een expert die de huidige staat van hybride weerbaarheid in Nederland positiever beoordeelt, of een beleidsmaker die de reeds genomen maatregelen toelicht.

Brondieptecheck:

(a) FINANCIERING: Onbekend — werkgever en financieringsbron worden niet vermeld. Geen beoordeling van belangenconflict mogelijk.

(b) MANDAAT: Onbekend — het is onduidelijk of Bauer verbonden is aan een denktank, universiteit, overheidsinstelling of private partij. Compatibiliteit met neutrale beoordeling kan niet worden vastgesteld.

D1 Belangenconflict: 0 — Onbekend; geen aanwijzingen voor conflict maar ook geen transparantie

D2 Persoonlijk risico: +1 — Publieke uitspraken over veiligheidstekorten kunnen professioneel gevoelig liggen

D3 Vakbekwaamheid: +1 — Uitspraken zijn inhoudelijk coherent maar vakgebied niet geverifieerd

D4 Meningsconsistentie: 0 — Geen eerdere uitspraken beschikbaar ter vergelijking

D5 Emotionalisering vs. data: -1 — Uitspraken zijn deels appellatief ("gek", "geen goede combinatie") zonder concrete cijfers

D6 Bronniveau: -1 — Secundair; geen verwijzing naar primaire onderzoeksdata

• TOTAAL: 0 → BRONLICHT: GEEL (-4 tot +4)

(c) VAKBEKWAAMHEID: de sociale toewijzing "expert" vervangt inhoudelijke verificatie.

Expert 2: Medewerker gemeente Harderwijk (naam niet vermeld)

Tijdstempel: 06:58–07:31

Uitspraak: "We zijn natuurlijk elk jaar weer op zoek. We hebben gelukkig een grote groep mensen die ons elk jaar komen helpen."

Inkadering: Gemeentelijk uitvoerend medewerker over praktische logistiek van stembureaus. Geen politieke of inhoudelijke expertrol; functioneel relevant voor het item.

Ontbrekende tegenstem: Niet van toepassing — het betreft een feitelijk-logistiek item zonder controversieel karakter.

Brondieptecheck:

(a) FINANCIERING: Gemeente Harderwijk (publiek gefinancierd)

(b) MANDAAT: Compatibel — medewerker spreekt over eigen werkterrein

D1 Belangenconflict: +1 — Beperkt conflict; gemeente heeft belang bij positief beeld maar uitspraken zijn feitelijk

Voorzitter: Schläpfer, David - **Contact:** kontakt@SVFAB.ch - **Adres:** SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

D2 Persoonlijk risico: 0 — Neutraal

D3 Vakbekwaamheid: +2 — Spreekt over eigen operationeel domein

D4 Meningsconsistentie: 0 — Niet verifieerbaar

D5 Emotionalisering vs. data: +1 — Feitelijk, met concrete percentages (75% vrijwilligers)

D6 Bronniveau: +1 — Primaire bron (eigen ervaring)

- TOTAAL: +5 → BRONLICHT: GROEN (>=+5)

Ontbrekende expertengroepen:

- Strafrechtjurist of mediarechtsexpert (voor het PVV/Timmermans-item)
- Cyberveiligheidsexpert met transparante institutionele achtergrond (voor het NAVO-item)
- Onafhankelijk econoom (voor het Amazon-item)

Bronnenampel voor de deelnemers:

Bron	D1	D2	D3	D4	D5	D6	Total	Signaal
"Bauer" — Veiligheidsexpert (naam onvolledig, functie niet nader gespecificeerd)	0	+1	+1	0	-1	-1	0	GEEL
Medewerker gemeente Harderwijk (naam niet vermeld)	+1	0	+2	0	+1	+1	+5	GROEN

Samenvatting (Matrixresultaat als gestructureerde lijst):

- Bauer: BRONLICHT GEEL — onvoldoende transparantie over achtergrond en financiering; uitspraken deels appellatief
- Gemeente Harderwijk medewerker: BRONLICHT GROEN — functioneel relevant, feitelijk, primaire bron

2. BRONKEUZE

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Beweringen zonder primaire bron = strafpunten (geruchtcontrole)

Definitie: Welke bronnen worden geciteerd? Zijn ze divers en onafhankelijk?

Bron 1: X-post van Geert Wilders

Tijdstempel: 00:55–01:05

Uitspraak: "PVV-leider Geert Wilders biedt op X z'n excuses aan: 'Ongepast en ongehoord. Ik neem er afstand van. Site is offline. Excuses aan collega Timmermans.'"

(a) Financiering en dragerschap: Sociale media (X/Twitter); primaire bron is Wilders zelf

(b) Structureel belangenconflict: Wilders heeft belang bij schadebeperking; de excuses zijn een strategische communicatiedaad, geen neutrale verklaring

(c) Ontbrekende tegenbron: Een reactie van de betrokken PVV-Kamerleden zelf, of een juridische duiding van de aangifte

Bron 2: NCTV (Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid)

Tijdstempel: 03:31–03:40

Uitspraak: "Ook de Coördinator Terrorismebestrijding NCTV... vindt dat meer instanties en bedrijven zich moeten voorbereiden op mogelijke noodsituaties."

(a) Financiering en dragerschap: Staatsgefinancierd — onderdeel van het Ministerie van Justitie en Veiligheid

(b) Structureel belangenconflict: De NCTV heeft institutioneel belang bij het benadrukken van dreigingen (relevantie, budget, mandaat). Dit is een klassiek geval van een staatsgefinancierde instelling die pleit voor uitbreiding van haar eigen taakveld.

(c) Ontbrekende tegenbron: Een onafhankelijke veiligheidsonderzoeker die de ernst van de dreiging relateert of de doelmatigheid van bestaande maatregelen beoordeelt

Geruchttoetsing (strafpunten): Geen beweringen zonder primaire bron aangetroffen. De formulering "zouden met AI" (00:32) is een correcte journalistieke voorbehoudformulering bij een lopende aangifte. Geen strafpunten.

Samenvatting: De bronkeuze is beperkt en deels structureel partijdig: de NCTV is een staatsgefinancierde instelling met institutioneel belang bij het benadrukken van dreigingen, en de X-post van Wilders is een strategische communicatiedaad. Onafhankelijke tegenbronnen ontbreken bij beide items.

3. TIJDSVERDELING

3/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Verdeling van spreekijd tussen verschillende posities.

Geschatte spreekijd:

- Frans Timmermans (GL-PvdA): ca. 25 seconden (ca. 3% van totale uitzending)
- Geert Wilders (PVV, via citaat): ca. 10 seconden (ca. 1%)
- "Bauer" (veiligheidsexpert): ca. 40 seconden (ca. 4%)
- Gemeente Harderwijk medewerker: ca. 35 seconden (ca. 4%)
- Burgemeester Amsterdam: ca. 20 seconden (ca. 2%)
- Harrie Lavreysen (sport): ca. 25 seconden (ca. 3%)
- Presentator/voice-over: (ca. 80%)
- Overige geluidsopnames (muziek, sfeer): ca. 3%

Samenvatting: De tijdsverdeling is voor een breed nieuwsbulletin niet ongebruikelijk. Binnen het politieke item krijgt Timmermans echter ca. 2,5 keer meer directe spreekijd dan Wilders (die uitsluitend via een geciteerde X-post aan bod komt). De betrokken PVV-Kamerleden krijgen geen spreekijd. De asymmetrie is beperkt maar aantoonbaar.

4. WEGLATING (Selectieve Omissie)

5/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Wat wordt niet getoond, hoewel relevant?

Weglating 1: Reactie van de betrokken PVV-Kamerleden

Context: De twee PVV-Kamerleden die de AI-beelden zouden hebben verspreid komen niet aan het woord en hun perspectief wordt niet weergegeven.

Relevant bij: 00:27–01:10

Werking: De kijker krijgt uitsluitend het perspectief van de aanklager (Timmermans) en de partijleider (Wilders via X). De betrokkenen zelf worden niet gehoord, wat de indruk wekt dat hun handelen onomstreden fout is.

Weglating 2: Juridische duiding van de aangifte

Context: Er wordt niet uitgelegd welke strafbepaling van toepassing zou zijn, wat de kans van slagen van de aangifte is, of wat het verschil is tussen een aangifte en een veroordeling.

Relevant bij: 00:47–01:10

Werking: De aangifte wordt gepresenteerd als een feitelijk vaststaand juridisch probleem voor de PVV-Kamerleden, terwijl het juridisch nog volledig open is.

Weglating 3: Reactie van andere coalitie- of oppositiepartijen

Context: Geen enkele andere partij (VVD, NSC, BBB, D66, CDA) reageert op de aangifte of de eis tot aftreden.

Relevant bij: 01:06–01:24

Werking: De eis van Timmermans dat de Kamerleden moeten aftreden wordt niet getoetst aan het oordeel van andere politieke actoren, waardoor het lijkt alsof dit een breed gedeeld standpunt is.

Samenvatting: De selectieve omissie is het meest problematische aspect van de politieke berichtgeving in deze uitzending. Door uitsluitend Timmermans aan het woord te laten en geen juridische duiding, geen reactie van de betrokkenen en geen andere politieke stemmen te bieden, ontstaat een eenzijdig beeld van de zaak.

Ontbrekende stemmen

- Betrokken PVV-Kamerleden: Hadden hun intenties kunnen toelichten en de juridische kwalificatie kunnen betwisten
- Strafrechtjurist: Had kunnen duiden welke strafbepaling van toepassing is en wat de kans van slagen van de aangifte is
- Mediarechtsexpert: Had de grens tussen politieke satire en smaad/laster kunnen verduidelijken
- Woordvoerder Tweede Kamer / Kamervoorzitter: Had de institutionele reactie op het gedrag van de Kamerleden kunnen weergeven
- Coalitiewoordvoerder (VVD, NSC of BBB): Had het standpunt van de coalitiepartners over de zaak kunnen toelichten
- AI-expert of digitale rechtenorganisatie: Had de technische en juridische context van AI-gegenereerde nepbeelden kunnen duiden

Voorzitter: Schläpfer, David - **Contact:** kontakt@SVFAB.ch - **Adres:** SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

- Slachtofferorganisatie of expert online intimidatie: Had de bredere problematiek van online bedreigingen aan politici in context kunnen plaatsen
- Oppositiepartij anders dan GL-PvdA: Had een onafhankelijker perspectief op de aangifte en de eis tot aftreden kunnen bieden

5. CIJFERMATIGE MANIPULATIE

2/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Volledige cijfers omvatten: absoluut getal, aandeel (%) en trend

Definitie: Selectief of misleidend gebruik van statistieken.

Bevinding 1: Argentinië verkiezingsuitslag

Tijdstempel: 03:44–03:48

Cijfer: "Met 40% van de stemmen is zijn partij met afstand de grootste geworden."

Dimensies: (a) Absolutwaarde: 40% — getoond; (b) Aandeel: relatief aandeel t.o.v. andere partijen — niet getoond; (c) Trend: ontwikkeling t.o.v. vorige verkiezingen — niet getoond

Ontbrekende context: Hoeveel procent hadden de andere partijen? Is 40% bij tussentijdse verkiezingen een stijging of daling t.o.v. 2023? Wat is de opkomst?

Werking: "Met afstand de grootste" suggereert een overweldigende overwinning, maar zonder vergelijkende cijfers is dit niet te beoordelen.

Bevinding 2: Formule 1 WK-stand Verstappen

Tijdstempel: 11:23–11:27

Cijfer: "Verstappen begon in Mexico met 40 punten achterstand op de koppositie in het WK. Dat zijn er nu, met nog vier races te gaan, 36."

Dimensies: (a) Absolutwaarde: 36 punten — getoond; (b) Aandeel: maximaal te behalen punten in vier races — niet getoond; (c) Trend: ontwikkeling per race — getoond (van 40 naar 36)

Ontbrekende context: Hoeveel punten zijn er nog te verdienen in vier races? (maximaal $4 \times 26 = 104$ punten, dus inhalen is theoretisch mogelijk maar vereist perfecte resultaten). Dit ontbrekende gegeven is relevant voor de beoordeling van Verstappens kansen.

Werking: De presentatie suggereert dat de achterstand slechts licht is gedaald, zonder te verduidelijken of inhalen nog realistisch is.

Samenvatting: Geen ernstige cijfermatige manipulatie vastgesteld. De twee bevindingen betreffen onvolledige contextualisering van cijfers, wat in een kort nieuwsbulletin deels verklaarbaar is door tijdsdruk. De Argentinië-bevinding is iets problematischer omdat "met afstand" een kwalitatief oordeel is dat niet door de gepresenteerde cijfers wordt onderbouwd.

6. GUILT BY ASSOCIATION (Contactschuld)

2/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Diskreditering door associatie met negatieve groepen of ideeën.

Associatie 1: PVV-Kamerleden en AI-nepbeelden

Tijdstempel: 00:32–00:37

Citaat: "Twee PVV-Kamerleden zouden met AI deze nep-beelden van Timmermans hebben gemaakt. En via een internetpagina hebben verspreid."

Techniek: De PVV-Kamerleden worden direct geassocieerd met "nep-beelden" en verspreiding via internet, wat connotaties heeft van desinformatie en manipulatie. Het voorbehoud "zouden" is aanwezig maar wordt snel gevolgd door feitelijke beschrijvingen van de beelden.

Werking: De kijker associeert PVV-Kamerleden met bewuste desinformatie, terwijl de juridische kwalificatie nog niet vaststaat.

Associatie 2: München 1972 en terrorisme

Tijdstempel: 12:14–12:20

Citaat: "In 1972 werden de Spelen in München overschaduwed door de gijzeling van Israëlische atleten door Palestijnse terroristen."

Techniek: De kandidatuur van München voor de Olympische Spelen wordt direct geassocieerd met de terroristische aanslag van 1972. Dit is historisch feitelijk correct maar de plaatsing in de context van de kandidatuur roept onmiddellijk negatieve associaties op.

Werking: De associatie is feitelijk maar de framing legt een verband dat de kandidatuur in een negatief licht plaatst, terwijl de uitzending ook de positieve uitkomst van het referendum vermeldt.

Geen personen worden als "complottheoreticus" of vergelijkbaar geramd in deze uitzending. De Schuld door associatie-bevindingen zijn beperkt van ernst.

Samenvatting: De associatie van PVV-Kamerleden met "nep-beelden" is de meest relevante bevinding, maar wordt gemitigeerd door het gebruik van "zouden". De München-associatie is feitelijk correct. De totaalscore is laag.

7. TIMING

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Strategische plaatsing van informatie (begin/midden/einde).

Bevinding 1: Aangifte Timmermans als openingsitem

Positie: 00:12–00:14 (aankondiging in intro) en 00:27–01:24 (eerste volledig item)

Inhoud: "Met de aangifte van GroenLinks/PvdA-leider Timmermans tegen de PVV."

Timing-effect: Het item wordt als eerste nieuwsitem gepresenteerd, wat het de hoogste nieuwswaarde toekent. De kijker ontvangt als eerste indruk een negatief beeld van PVV-Kamerleden. In een uitzending van 15 minuten heeft het openingsitem de sterkste agenda-setting werking.

Bevinding 2: Excuses Wilders na beschrijving van de beelden

Positie: 00:55–01:05 (na uitgebreide beschrijving van de beelden op 00:40–00:47)

Inhoud: Eerst worden de beelden beschreven ("geld afpakt van een witte man en aan een moslim-stel geeft"), daarna pas de excuses van Wilders.

Timing-effect: De beschrijving van de beelden vestigt een negatief beeld voordat de excuses worden gepresenteerd. De excuses komen daardoor als reactief en onvoldoende over, wat versterkt wordt door Timmermans' onmiddellijk daaropvolgende afwijzing.

Samenvatting: De plaatsing van het PVV/Timmermans-item als openingsitem en de volgorde van beschrijving van de beelden vóór de excuses van Wilders versterken de negatieve framing van PVV. Dit is een aantoonbare timing-keuze met een asymmetrisch effect.

8. SELECTIEVE VERONTWAARDIGING

2/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Verontwaardiging = bias. Selectieve verontwaardiging versterkt de bevinding. Score = verontwaardigingsgraad (0–5) + selectiviteit (0–5)

Definitie: Verontwaardiging bij bepaalde posities, maar niet bij vergelijkbare andere.

Methodisch beginsel (v2.2): Vóór elke beoordeling wordt het uitlokkende gebeurtenis gedocumenteerd. Een reactie kan alleen als selectief worden beoordeeld als vergelijkbare uitlokkende gebeurtenissen bij andere posities geen analoge reactie opleverden.

Bevinding 1: Timmermans' eis tot aftreden

Tijdstempel: 01:06–01:24

Uitlokkende gebeurtenis: Verspreiding van AI-gegenereerde nepbeelden van Timmermans door PVV-Kamerleden

Reactie: "Excuses zijn goedkoop als ze niet verbonden zijn met maatregelen tegen degenen die dit uitgespookt hebben... Ik kan me niet voorstellen dat deze twee mannen volksvertegenwoordiger blijven."

Vergelijking: Er is geen vergelijkbaar item in deze uitzending waarbij een rechtse politicus verontwaardiging uit over een linkse politicus, en waarbij de presentatie even uitgebreid en onweersproken is.

Asymmetrie: De asymmetrie is aantoonbaar binnen deze uitzending, maar is deels verklaarbaar doordat het item over een specifieke aangifte gaat waarbij Timmermans de aanklager is. Er is geen vergelijkbaar uitlokkend incident in de uitzending dat een andere behandeling had moeten krijgen.

Verontwaardigingsgraad: 2/5 — De verontwaardiging van Timmermans wordt geciteerd maar niet door de presentator versterkt of becommentarieerd

Selectiviteit: 2/5 — Asymmetrie is aantoonbaar maar deels verklaarbaar door de aard van het item

Samenvatting: De selectieve verontwaardiging is beperkt. De verontwaardiging van Timmermans wordt geciteerd zonder weerwoord, maar de presentator voegt geen eigen verontwaardiging toe. De asymmetrie is deels inherent aan de aard van het item (aangifte door één partij tegen een andere).

9. VOLLEDIGHEID (Selectieve Omissie — Totaalbeeld)

5/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Hoe volledig beeldt de uitzending het thema af?

Bevinding 1: Ontbrekend weerwoord bij het PVV/Timmermans-item

Tijdstempel: 00:27–01:24

Ontbrekend perspectief/feit: Reactie van de betrokken PVV-Kamerleden, juridische duiding, reactie van andere partijen

Relevantie: Een aangifte is een eenzijdige rechtshandeling; zonder weerwoord of juridische context wordt de kijker onvolledig geïnformeerd

Gevolg: De kijker krijgt de indruk dat de schuld van de PVV-Kamerleden vaststaat en dat de eis tot aftreden breed gedeeld wordt

Bevinding 2: Ontbrekende context bij het NAVO-veiligheidsitem

Tijdstempel: 02:25–03:40

Ontbrekend perspectief/feit: Welke maatregelen zijn al genomen? Hoe verhoudt Nederland zich tot andere NAVO-landen? Wat zijn de concrete kosten van de aanbevolen maatregelen?

Relevantie: Zonder deze context is de boodschap "meer aandacht en meer geld nodig" niet te beoordelen op proportionaliteit

Gevolg: Het item wekt een gevoel van urgentie zonder dat de kijker de ernst van de situatie kan relativeren

Bevinding 3: Ontbrekende context bij het Argentinië-item

Tijdstempel: 03:41–04:37

Ontbrekend perspectief/feit: Wat zijn de concrete economische resultaten van Milei's beleid? Hoe beoordeelt de oppositie de verkiezingsuitslag? Zijn er aanwijzingen van onregelmatigheden?

Relevantie: De uitzending meldt dat "de inflatie gedaald is maar de werkloosheid toenam" zonder verdere duiding van de maatschappelijke gevolgen

Gevolg: De overwinning van Milei wordt gepresenteerd als een feest zonder kritische noot

Samenvatting: De volledigheid van de uitzending is op meerdere items onvoldoende. Het meest problematisch is het ontbreken van weerwoord bij het politieke item over de aangifte van Timmermans. De overige items zijn voor een kort nieuwsbulletin acceptabel onvolledig, maar de cumulatieve lacunes zijn aantoonbaar.

Sofffacts — 6 kwalitatieve technieken

10. FRAMING (Kader stellen)

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Hoe wordt het thema fundamenteel ingekaderd?

Bevinding 1: PVV als dader, Timmermans als slachtoffer

Tijdstempel: 00:27–01:24

Citaat: "Twee PVV-Kamerleden zouden met AI deze nep-beelden van Timmermans hebben gemaakt... GroenLinks-PvdA doet ook aangifte van doodsbedreigingen in de reacties onder de plaatjes."

Manipulatie: Het item wordt volledig ingekaderd vanuit het perspectief van Timmermans als slachtoffer. De structuur is: daad (PVV) → schade (Timmermans) → reactie (aangifte + eis tot aftreden). Er is geen alternatief kader aangeboden.

Waarom problematisch: De kijker wordt geleid naar een moreel oordeel (PVV-Kamerleden hebben iets fout gedaan) voordat de juridische feiten vaststaan. Het kader "dader-slachtoffer" is een normatief kader, geen feitelijk kader.

Bevinding 2: Hybride dreigingen als onvermijdelijk en onderschat

Tijdstempel: 02:40–03:40

Citaat: "Gek dus, dat er nog onvoldoende over wordt nagedacht, vindt Bauer."

Manipulatie: Het NAVO-veiligheidsitem wordt ingekaderd als een situatie van collectief falen ("onvoldoende nagedacht"), waarbij de expert de norm stelt en de overheid impliciet tekortschiet.

Waarom problematisch: Er is geen kader aangeboden waarin de huidige maatregelen als adequaat worden beoordeeld, of waarin de kosten van verdere maatregelen worden afgewogen.

Bevinding 3: Milei's overwinning als feest

Tijdstempel: 03:57–04:37

Citaat: "De overwinning wordt in de hoofdstad Buenos Aires groots gevierd."

Manipulatie: De verkiezingsoverwinning van de conservatieve Milei wordt visueel en tekstueel ingekaderd als een feestelijk evenement, met beelden van vierenden. De negatieve economische gevolgen (stijgende werkloosheid) worden slechts terloops vermeld.

Waarom problematisch: Het feestframe domineert het item, terwijl een evenwichtiger kader ook de maatschappelijke kosten van Milei's beleid zou hebben belicht.

Samenvatting: Het meest problematische framing betreft het PVV/Timmermans-item, waarbij het dader-slachtoffer-kader normatief is en niet feitelijk. De overige framingbevindingen zijn minder ernstig maar dragen bij aan een cumulatief patroon van onvolledige contextualisering.

11. WOORDKEUZE EN BEGRIPPEN

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Welke taal wordt gebruikt? Welke connotaties worden gecreëerd?

Bevinding 1: "nep-beelden"

Tijdstempel: 00:32

Citaat: "Twee PVV-Kamerleden zouden met AI deze nep-beelden van Timmermans hebben gemaakt."

Manipulatie: "Nep-beelden" is een sterk negatief geladen term die bewuste misleiding impliceert. Een neutralere formulering zou zijn: "AI-gegenereerde afbeeldingen" of "synthetische beelden".

Waarom problematisch: De term "nep" impliceert intentionele bedrog, terwijl de juridische kwalificatie nog niet vaststaat. Neutrale alternatief: "AI-gegenereerde afbeeldingen van Timmermans".

Bevinding 2: "uitgespookt"

Tijdstempel: 01:13

Citaat: "Excuses zijn goedkoop als ze niet verbonden zijn met maatregelen tegen degenen die dit uitgespookt hebben."

Manipulatie: "Uitgespookt" is een informeel, sterk negatief geladen woord dat kwaadwilligheid impliceert. Het is een citaat van Timmermans, maar de presentator laat het zonder commentaar staan.

Waarom problematisch: Door het citaat zonder duiding te presenteren, wordt de connotatie van kwaadwilligheid overgenomen in de berichtgeving. Neutrale alternatief: de presentator had kunnen verduidelijken dat dit de kwalificatie van Timmermans is.

Bevinding 3: "desastreus verlopen toernooi van 1972"

Tijdstempel: 11:57–12:01

Citaat: "ruim een halve eeuw na het desastreus verlopen toernooi van 1972."

Manipulatie: "Desastreus" is een sterk negatief oordeel dat de gehele Olympische Spelen van 1972 reduceert tot de terroristische aanslag, terwijl de Spelen ook sportief gezien historisch waren.

Waarom problematisch: De kwalificatie is begrijpelijk maar eenzijdig. Neutrale alternatief: "de Spelen van 1972, die werden overschaduwd door de gijzeling van Israëlische atleten".

Samenvatting: De woordkeuze is op enkele punten normatief geladen, met name bij het PVV/Timmermans-item. De bevindingen zijn niet ernstig genoeg om van systematische manipulatie te spreken, maar dragen bij aan de licht links-begunstiger tendens van de uitzending.

12. MODERATIEGEDRAG

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Asymmetrieën in doorvragen, onderbrekingen, sympathiebetuigingen.

Methodisch beginsel (v2.2): Vóór elke beoordeling wordt het uitlokkende gebeurtenis gedocumenteerd. Een interventie kan alleen als asymmetrisch worden beoordeeld als vergelijkbare uitlokkende gebeurtenissen bij andere gasten geen analoge interventie opleverden.

Bevinding 1: Geen doorvraag bij Timmermans' eis tot aftreden

Tijdstempel: 01:06–01:24

Uitlokkende gebeurtenis: Timmermans stelt dat de twee Kamerleden moeten aftreden

Citaat (presentator): "Wat bedoelt u daarmee?" — gevolgd door Timmermans' antwoord zonder verdere doorvraag

Vergelijking: Er is geen vergelijkbaar moment in de uitzending waarbij een PVV-vertegenwoordiger een vergelijkbare eis stelt en niet wordt doorgevraagd. De betrokken PVV-Kamerleden komen niet aan het woord.

Asymmetrie: De presentator vraagt één keer door ("Wat bedoelt u daarmee?") maar stelt geen kritische vervolgvraag bij de eis tot aftreden. Er is geen vergelijkbaar moment met een PVV-gast, waardoor de asymmetrie niet volledig kan worden vastgesteld. Niet volledig aantoonbaar als systematisch patroon.

Bevinding 2: Geen kritische vraag bij veiligheidsexpert Bauer

Tijdstempel: 02:40–03:26

Uitlokkende gebeurtenis: Bauer stelt dat er "onvoldoende over wordt nagedacht" bij hybride dreigingen

Citaat (presentator/voice-over): Geen doorvraag zichtbaar in transcript; uitspraken worden als feitelijk gepresenteerd

Vergelijking: Geen vergelijkbaar item met een expert die een tegengesteld standpunt inneemt

Asymmetrie: Niet aantoonbaar als selectief, maar de afwezigheid van kritische doorvraag bij een niet-geverifieerde expert is een redactionele keuze.

Samenvatting: Het moderatiegedrag is niet ernstig asymmetrisch, maar de afwezigheid van kritische doorvraag bij Timmermans' eis tot aftreden en bij de veiligheidsexpert is een aantoonbare redactionele keuze die de eenzijdigheid van de berichtgeving versterkt.

13. VRAGEN-ASYMMETRIE

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Verschillende harde/zachte vragen aan verschillende personen.

Asymmetrie 1: Timmermans vs. PVV-Kamerleden

Aan Timmermans, 01:17: "Wat bedoelt u daarmee?" — zacht/open

Aan PVV-Kamerleden: geen vraag — niet aan het woord

Vergelijking: Timmermans krijgt een open vraag die hem de gelegenheid geeft zijn standpunt te verduidelijken. De betrokken PVV-Kamerleden worden niet geïnterviewd en krijgen geen gelegenheid te reageren. Dit is de meest significante asymmetrie in de uitzending.

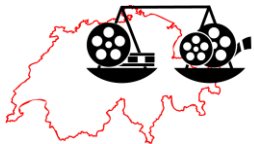
Asymmetrie 2: Gemeente Harderwijk medewerker

Aan medewerker, 07:13: "Waarom is dat elke keer zo moeilijk om genoeg vrijwilligers te vinden?" — neutraal/open

Aan medewerker, 07:54: "Hoeveel werk was het om die taart te maken?" — zacht/vriendelijk

Vergelijking: Beide vragen zijn vriendelijk en niet-kritisch, wat passend is voor het lichte karakter van de items. Geen asymmetrie.

Samenvatting: De meest significante vragen-asymmetrie betreft het ontbreken van enige vraag aan de betrokken PVV-Kamerleden, terwijl Timmermans een open vraag krijgt die hem de gelegenheid geeft zijn standpunt te verduidelijken. Dit is deels verklaarbaar doordat de Kamerleden mogelijk niet beschikbaar waren voor commentaar, maar dit wordt niet vermeld in de uitzending.

14. FALSE BALANCE

1/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Kunstmatige evenwichtigheid ondanks feitelijk onevenwicht.

Bevinding 1: Geen false balance vastgesteld

De uitzending maakt geen poging tot kunstmatige evenwichtigheid. Het PVV/Timmermans-item is eenzijdig (zie andere criteria), maar dit is het gevolg van weglating, niet van false balance. Er is geen geval waarbij twee ongelijkwaardige posities als gelijkwaardig worden gepresenteerd.

Samenvatting: Geen relevante false balance vastgesteld. De score is 1 (niet 0) omdat de presentatie van Wilders' excuses naast Timmermans' afwijzing een schijn van evenwicht creëert die de werkelijke asymmetrie (geen spreektijd voor de betrokken Kamerleden) verhult.

15. AGENDA-SETTING

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Wat geldt als normaal/vanzelfsprekend? Wat komt niet op de agenda?

Bevinding 1: De aangifte als vanzelfsprekend legitiem

Agenda-element: De aangifte van Timmermans wordt gepresenteerd als een vanzelfsprekende en legitieme reactie op het handelen van de PVV-Kamerleden.

Tijdstempel: 00:27–01:24 — Bewijs: "GroenLinks-PvdA doet aangifte... Timmermans neemt geen genoegen met de excuses."

Alternatieve agenda: De vraag of een aangifte door een politicus tegen Kamerleden van een andere partij ook een politieke dimensie heeft, of de vraag of de excuses van Wilders voldoende zijn als politieke reactie, komen niet op de agenda.

Bevinding 2: Hybride dreigingen als onbetwist urgent

Agenda-element: De urgentie van hybride dreigingen wordt als vanzelfsprekend gepresenteerd, zonder dat de proportionaliteit van de aanbevolen maatregelen wordt bevraagd.

Tijdstempel: 02:25–03:40 — Bewijs: "Meer aandacht en meer geld voor veiligheid is nodig, volgens experts."

Alternatieve agenda: De vraag welke maatregelen al zijn genomen, wat de kosten zijn van verdere maatregelen, en of de dreiging proportioneel is aan de aanbevolen respons, komt niet op de agenda.

Samenvatting: De agenda-setting is het meest problematisch bij het PVV/Timmermans-item, waar de legitimiteit van de aangifte en de eis tot aftreden als vanzelfsprekend worden gepresenteerd. Het NAVO-veiligheidsitem versterkt dit patroon door de urgentie van meer overheidsoptreden als onbetwist te presenteren.

HOOFDSTUK 4 — TOTAALBEOORDELING

Overzicht Individuele Scores

Nr.	Criterium	Type	Score	Hoofdbevinding (1 zin)
1	Expertenselectie	H	4	Veiligheidsexpert "Bauer" wordt zonder transparantie over achtergrond of financiering als neutrale autoriteit gepresenteerd
2	Bronkeuze	H	4	NCTV heeft institutioneel belang bij benadrukken van dreigingen; X-post Wilders is strategische communicatiedaad, geen neutrale bron
3	Tijdsverdeling	H	3	Timmermans krijgt ca. 2,5 keer meer directe spreektijd dan Wilders; betrokken PVV-Kamerleden krijgen geen spreektijd
4	Weglating	H	5	Reactie betrokken PVV-Kamerleden, juridische duiding en reactie andere partijen ontbreken volledig bij het politieke item
5	Cijfermatige Manipulatie	H	2	"Met afstand de grootste" bij Argentinië-item is niet onderbouwd door gepresenteerde cijfers
6	Schuld door associatie	H	2	PVV-Kamerleden worden geassocieerd met "nep-beelden" voordat juridische feiten vaststaan
7	Timing	H	3	Aangifte Timmermans als openingsitem geeft het de hoogste nieuwswaarde; beschrijving beelden vóór excuses Wilders versterkt negatieve framing
8	Selectieve Verontwaardiging	H	2	Verontwaardiging Timmermans wordt geciteerd zonder weerwoord, maar presentator voegt geen eigen verontwaardiging toe
9	Volledigheid	H	5	Ontbrekend weerwoord bij politiek item is meest problematisch; cumulatieve lacunes bij meerdere items
10	Framing	S	4	Dader-slachtoffer-kader bij PVV/Timmermans-item is normatief, niet feitelijk
11	Woordkeuze	S	3	"Nep-beelden" en "uitgespookt" zijn normatief geladen termen die bewuste misleiding impliceren
12	Moderatiegedrag	S	3	Geen kritische doorvraag bij Timmermans' eis tot aftreden; geen vergelijkbaar moment met PVV-gast
13	Vragen-Asymmetrie	S	3	Timmermans krijgt open vraag; betrokken PVV-Kamerleden worden niet geïnterviewd
14	Schijnbalans	S	1	Geen relevante false balance; schijn van evenwicht door citaat Wilders verhult werkelijke asymmetrie
15	Agenda-Setting	S	4	Legitimiteit aangifte en urgentie hybride dreigingen worden als vanzelfsprekend gepresenteerd

Resultaten

- HARDFACTS-SCORE (Gemiddelde Criteria 1-9): 3,3 / 10

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

- SOFTFACTS-SCORE (Gemiddelde Criteria 10-15): 3,0 / 10
- TOTAALSCORE (Gemiddelde alle 15 criteria): 3,2 / 10

Dominante Technieken

- 1. Weglating (Score 5):** Het ontbreken van reactie van de betrokken PVV-Kamerleden, juridische duiding en reactie van andere partijen bij het politieke item is de meest problematische bevinding. De kijker krijgt uitsluitend het perspectief van de aanklager, waardoor een eenzijdig beeld van de zaak ontstaat dat niet in overeenstemming is met de vereisten van pluriforme berichtgeving.
- 2. Volledigheid (Score 5):** De cumulatieve lacunes bij meerdere items — het politieke item, het NAVO-veiligheidsitem en het Argentië-item — wijzen op een structureel patroon van onvolledige contextualisering. Hoewel deels verklaarbaar door de korte duur van een middagnieuwsbuletin, is de eenzijdigheid bij het politieke item niet proportioneel.
- 3. Framing (Score 4):** Het dader-slachtoffer-kader bij het PVV/Timmermans-item is het meest problematische framingsaspect. Door de structuur "daad (PVV) → schade (Timmermans) → reactie (aangifte + eis tot aftreden)" wordt de kijker geleid naar een moreel oordeel voordat de juridische feiten vaststaan.

Kernboodschappen van de Uitzending

**BOODSCHAP 1 (INHOUDELIJK): ** "PVV-Kamerleden hebben iets fout gedaan en moeten de consequenties dragen."

Techniek: Framing (dader-slachtoffer), weglating (geen weerwoord), timing (openingsitem) — Bewijs: 00:27–01:24

**BOODSCHAP 2 (PERSOONLIJK): ** "Timmermans is een slachtoffer dat terecht opkomt voor zijn rechten."

Techniek: Spreektijdverdeling, open vraagstelling, afwezigheid van kritische doorvraag — Bewijs: 01:06–01:24

**BOODSCHAP 3 (MAATSCHAPPELIJK): ** "Nederland is kwetsbaar voor hybride dreigingen en de overheid doet onvoldoende."

Techniek: Agenda-setting, bronkeuze (NCTV + niet-geverifieerde expert), framing (urgentie als vanzelfsprekend) — Bewijs: 02:25–03:40

Motivering: De totaalscore van 3,2/10 wijst op een lichte tendens, niet op systematische manipulatie. De uitzending is voor het grootste deel politiek neutraal (sport, Amsterdam 750 jaar, Amazon, verkiezingslogistiek). De lichte tendens concentreert zich in het enige partijpolitieke item (aangifte Timmermans tegen PVV), waar de weglating van weerwoord, de framing als dader-slachtoffer en de tijdsverdeling een aantoonbaar asymmetrisch beeld creëren. Dit is niet in overeenstemming met de vereisten van artikel 2.1 Mediawet voor pluriforme en evenwichtige berichtgeving bij politiek gevoelige items, maar de ernst is beperkt door het incidentele karakter van de bevindingen.

CONCLUSIE

De NOS Journaal-uitzending van 13 uur is voor het overgrote deel een regulier nieuwsbuletin met politiek neutrale items. De aantoonbare tendens concentreert zich in de behandeling van de aangifte van GL-PvdA-leider Timmermans tegen twee PVV-Kamerleden, waarbij de betrokken Kamerleden niet aan het woord komen, geen juridische duiding wordt gegeven en geen andere politieke partijen worden gehoord. De framing als dader-slachtoffer, de plaatsing als openingsitem en de woordkeuze ("nep-beelden", "uitgespookt") versterken een normatief oordeel dat niet door feitelijk vaststaande juridische feiten wordt gedragen. Dit is in lichte mate in strijd met de vereisten van artikel 2.1 Mediawet voor pluriforme en evenwichtige berichtgeving. De totaalscore van 3,2/10 rechtvaardigt de kwalificatie "lichte tendens", niet "systematische schiefte".

TOTAAL EVALUATIE VAN DE 15 CRITERIA

Individuele scores — Alle 15 criteria

Nr.	Criterium	Score	Classificatie
1	EXPERTENSELECTIE	4	••
2	BRONKEUZE	4	••
3	TIJDSVERDELING	3	••
4	WEGLATING (Selectieve Omissie)	5	•••
5	CIJFERMATIGE MANIPULATIE	2	•
6	GUILT BY ASSOCIATION (Contactschuld)	2	•
7	TIMING	3	••
8	SELECTIEVE VERONTWAARDIGING	2	•
9	VOLLEDIGHEID (Selectieve Omissie — Totaalbeeld)	5	•••
10	FRAMING (Kader stellen)	4	••
11	WOORDKEUZE EN BEGRIPPEN	3	••
12	MODERATIEGEDRAG	3	••
13	VRAGEN-ASYMMETRIE	3	••
14	FALSE BALANCE	1	•
15	AGENDA-SETTING	4	••

HARDFACTS-SCORE (1-8)

3.3/10

Lichte onevenwichtigheid

SOFTFACTS-SCORE (9-14)

3.0/10

Lichte onevenwichtigheid

TOTAALSCORE

3.2/10

Lichte onevenwichtigheid

Gemiddelde van Hardfacts en Softfacts

SLEUTEL — Betekenis van de scores

Individuele scores per criterium (0–10)

0	Geen bevinding	Geen relevante afwijking vastgesteld.
1–2	Zwakke bevinding	Lichte afwijking zonder wezenlijke aantasting van de evenwichtigheid.
3–4	Lichte tot matige bevinding	Herkenbare tendens; geringe tot matige impact.
5	Matige bevinding met impact	Relevante onevenwichtigheid die het meningsvormingspotentieel van het publiek beïnvloedt.
6	Aanzienlijke bevinding (drempel)	Scores vanaf 6 worden aangemerkt als 'aanzienlijke bevindingen'.
7	Aanzienlijke bevinding	Duidelijke, goed gedocumenteerde onevenwichtigheid met duidelijke impact.
8–9	Ernstige bevinding	Uitgesproken onevenwichtigheid; meerdere gedocumenteerde individuele bevindingen in dit criterium.
10	Maximale ernst	Systematische, doorgaande onevenwichtigheid in dit criterium.

Geaggregeerde afwijkingsindex — Interpretatiebereiken

0.0 – 2.5	Onopvallend	Geen wezenlijke patronen waarneembaar; uitzending voldoet aan het evenwichtigheidsgebod.
2.6 – 4.0	Lichte onevenwichtigheid	Geïsoleerde afwijkingen; statistisch zichtbaar, maar binnen tolerantiebereik.
4.1 – 6.0	Aanzienlijke onevenwichtigheid	Meerdere aanzienlijke bevindingen; relevante aantasting van perspectiefverscheidenheid.
6.1 – 8.0	Ernstige afwijking van het evenwichtigheidsgebod. Hoge mate van afwijking	Uitgesproken patronen over uitzendingen heen; hoge impact.
8.1 – 10	Fundamentele systemische eenzijdigheid. Zeer hoge mate van bias	Maximale ernst over bijna alle criteria; systematisch eenzijdige berichtgeving.

Partijpolitieke bias (-5 tot +5)

-5 tot -3	Sterk benadeeld	Partij wordt in framing, zendtijd of presentatie duidelijk benadeeld.
-2 tot -1	Licht benadeeld	Herkenbaar maar gering nadeel.
0	Neutraal	Geen waarneembare bevoordeling of benadeling.
+1 tot +2	Licht bevoordeeld	Herkenbare maar geringe bevoordeling.
+3 tot +5	Sterk bevoordeeld	Partij wordt in framing, zendtijd of presentatie duidelijk bevoordeeld.

HOOFDSTUK 5 — JURIDISCHE KWALIFICATIE (Mediawet Art. 2.1)

Beoordeling op grond van Mediawet Art. 2.1

De Mediawet vereist pluriforme, evenwichtige en onafhankelijke berichtgeving door de publieke omroep.

Overtreding 1:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — vereiste van evenwichtige berichtgeving

Feitelijke omschrijving: Bij de berichtgeving over de aangifte van Timmermans tegen twee PVV-Kamerleden worden de betrokken Kamerleden niet gehoord, wordt geen juridische duiding gegeven en komen geen andere politieke partijen aan het woord. Uitsluitend het perspectief van de aanklager (Timmermans) wordt inhoudelijk gepresenteerd.

Bewijs: Tijdstempel 00:27–01:24 — Citaat: "Timmermans neemt geen genoegen met de excuses. Hij vindt dat de twee Kamerleden moeten aftreden... Ik kan me niet voorstellen dat deze twee mannen volksvertegenwoordiger blijven."

Beoordeling: De eenzijdige presentatie van een partijpolitek conflict, waarbij uitsluitend één partij inhoudelijk aan het woord komt en de andere partij uitsluitend via een geciteerde X-post wordt weergegeven, is niet in overeenstemming met het vereiste van evenwichtige berichtgeving. De ernst is beperkt door het incidentele karakter en de korte duur van het item.

Overtreding 2:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — vereiste van pluriforme berichtgeving

Feitelijke omschrijving: De veiligheidsexpert "Bauer" wordt gepresenteerd zonder transparantie over zijn institutionele achtergrond, financiering of mogelijke belangenconflicten. De NCTV, een staatsgefinancierde instelling met institutioneel belang bij het benadrukken van dreigingen, wordt als neutrale autoriteit geciteerd zonder vermelding van dit belang.

Bewijs: Tijdstempel 02:40–03:40 — Citaat: "Meer aandacht en meer geld voor veiligheid is nodig, volgens experts."

Beoordeling: Het presenteren van institutioneel partijdige bronnen als neutrale experts is in lichte mate in strijd met het vereiste van pluriforme berichtgeving. Een tegenstem of relativering ontbreekt.

Geen overtreding vastgesteld bij:

De overige items (sport, Amsterdam 750 jaar, Amazon, verkiezingslogistiek, Argentinië, München) zijn politiek neutraal en voldoen aan de basisvereisten van feitelijke berichtgeving. De onvolledigheid bij het Argentinië-item en het NAVO-item is voor een kort nieuwsbulletin niet van een ernst die een formele overtreding van artikel 2.1 rechtvaardigt.

Totaalbeoordeling Mediawet Art. 2.1

De uitzending voldoet grotendeels aan de vereisten van artikel 2.1 Mediawet, maar vertoont bij het enige partijpoliteke item een aantoonbare tekortkoming in evenwichtigheid: de betrokken PVV-Kamerleden worden niet gehoord, er is geen juridische duiding en geen andere politieke stemmen worden gehoord. Dit is een lichte maar aantoonbare afwijking van het vereiste van pluriforme en evenwichtige berichtgeving. De ernst is onvoldoende voor een formele handavingsprocedure, maar rechtvaardigt een redactionele aanbeveling om bij politiek gevoelige items altijd weerwoord te bieden of expliciet te vermelden waarom dit niet mogelijk was. De totaalscore van 3,2/10 en de kwalificatie "lichte tendens" zijn in overeenstemming met deze beoordeling.

HOOFDSTUK 6 — Brondieptecheck

1. "Bauer" — Veiligheidsexpert

- 1. FINANCIERING:** Onbekend — werkgever en financieringsbron worden niet vermeld in de uitzending. Geen beoordeling mogelijk.
- 2. MANDAAT:** Onbekend — het is onduidelijk of Bauer verbonden is aan een denktank, universiteit, overheidsinstelling of private partij.
- 3. BELANGENCONFLICT:** Niet vast te stellen bij gebrek aan transparantie. Indien verbonden aan een veiligheidsgerelateerde instelling: institutioneel belang bij benadrukken van dreigingen mogelijk.
- 4. GELOOFWAARDIGHEIDSMATRIX (Bronlicht, 6D -2/+2):**
  - D1 Belangenconflict: 0 — Onbekend
  - D2 Persoonlijk risico: +1 — Publieke uitspraken over veiligheidstekorten kunnen professioneel gevoelig liggen
  - D3 Vakbekwaamheid: +1 — Uitspraken zijn inhoudelijk coherent maar vakgebied niet geverifieerd
  - D4 Meningsconsistentie: 0 — Niet verifieerbaar
  - D5 Emotionalisering vs. data: -1 — Deels appellatief ("gek", "geen goede combinatie") zonder concrete cijfers
  - D6 Bronniveau: -1 — Secundair; geen verwijzing naar primaire onderzoeksdata
- TOTAAL: 0 → BRONLICHT: GEEL
- 5. TEGENSTEM:** Geen expert met een tegengesteld standpunt wordt geciteerd. De beoordeling van de ernst van hybride dreigingen en de adequaatheid van bestaande maatregelen wordt niet gerelativeerd.

BELANGRIJK: "Expert" is geen inhoudelijke kwalificatie. Het is een sociale toewijzing die zelf getoetst moet worden. In deze uitzending ontbreekt elke verificatie van de achtergrond van "Bauer".

2. NCTV (Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid)

- 1. FINANCIERING:** Staatsgefinancierd — onderdeel van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, gefinancierd uit de rijksbegroting.
- 2. MANDAAT:** De NCTV heeft als taak het coördineren van terrorismebestrijding en nationale veiligheid. Dit mandaat is niet compatibel met een volledig neutrale beoordeling van de ernst van dreigingen, omdat de organisatie institutioneel belang heeft bij het benadrukken van haar eigen relevantie.
- 3. BELANGENCONFLICT:** De NCTV heeft institutioneel belang bij het benadrukken van dreigingen (relevantie, budget, mandaat). Uitspraken over de noodzaak van "meer aandacht en meer geld" zijn in dit licht niet neutraal.
- 4. GELOOFWAARDIGHEIDSMATRIX (Bronlicht, 6D -2/+2):**
  - D1 Belangenconflict: -2 — Sterk institutioneel belang bij benadrukken van dreigingen
  - D2 Persoonlijk risico: +1 — Publieke uitspraken over veiligheidstekorten zijn politiek gevoelig
  - D3 Vakbekwaamheid: +2 — Kerndomein van de organisatie
  - D4 Meningsconsistentie: +1 — NCTV heeft consistent gepleit voor meer aandacht voor hybride dreigingen
  - D5 Emotionalisering vs. data: 0 — Uitspraken zijn feitelijk maar zonder concrete cijfers
  - D6 Bronniveau: +1 — Primaire bron (eigen beoordeling)
- TOTAAL: +3 → BRONLICHT: GEEL
- 5. TEGENSTEM:** Geen onafhankelijke veiligheidsonderzoeker die de ernst van de dreiging relativeert of de doelmatigheid van bestaande maatregelen beoordeelt wordt geciteerd.

BELANGRIJK: De NCTV is een staatsgefinancierde instelling met een institutioneel belang bij het benadrukken van dreigingen. Dit belang wordt in de uitzending niet vermeld. De NCTV dient als "staatsgefinancierd, structureel belangenconflict bij beoordeling van eigen taakveld" te worden gekwalificeerd, niet als neutrale fachinstantie.

Bronnenampel voor de deelnemers:

Bron	D1	D2	D3	D4	D5	D6	Total	Signaal
------	----	----	----	----	----	----	-------	---------

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

"Bauer" — Veiligheidsexpert	0	+1	+1	0	-1	-1	0	GEEL
NCTV (Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid)	-2	+1	+2	+1	0	+1	+3	GEEL

Juridische en methodologische toelichting

Geen feitelijke vaststelling	De gepresenteerde resultaten vormen geen feitelijke vaststellingen over individuele personen, redacties of uitzendingen. Ze zijn het product van een gestandaardiseerde operationalisering, niet een vaststelling van individuele verantwoordelijkheid.
Geen juridisch oordeel	De geaggregeerde afwijkingsindex vervangt geen juridische beoordeling op grond van Mediawet 2008 Art. 2.1. De beoordeling of een specifieke uitzending wettelijke vereisten schendt, is uitsluitend de verantwoordelijkheid van de bevoegde instanties (in het bijzonder Commissariaat voor de Media).
Geen causaliteitsbewijs	Statistische correlaties mogen niet worden geïnterpreteerd als bewijs van causale verbanden of redactionele intenties. Afwijkingswaarden kunnen worden beïnvloed door onderwerpkeuze, nieuwsomgeving, politieke controversialiteit of formatlogica.
Geen oordeel over intentie	De analyse meet waarneembare structuurkenmerken van uitzendingen. Een score van 7 betekent dat een aanzienlijke onevenwichtigheid is vastgesteld — niet dat de redactie dit bedoelde. De methodologie doet geen uitspraken over motieven of strategische doelstellingen.
Heuristisch vergelijkingsinstrument	De index dient voor vergelijkende patroonherkenning over duizenden uitzendingen, niet voor precieze metrische meting van individuele bijdragen. Drempelwaarden dienen als heuristische oriëntatie, niet als scherpe juridische kwalificatie.

BIJLAGE 1: NATIONALE WETGEVING

Wettelijke basis Nederland — NPO

Wet

Mediawet 2008

Relevante artikelen

- Art. 2.1 (Publieke mediaopdracht): De publieke mediadienst voorziet in onafhankelijke, pluriforme, evenwichtige informatievoorziening van hoge journalistieke kwaliteit. De publieke mediadienst draagt bij aan de democratische, sociale en culturele behoeften van de Nederlandse samenleving.
- Art. 2.1 lid 2: De publieke mediadienst weerspiegelt de maatschappelijke diversiteit van Nederland.
- Art. 2.88: Redactionele onafhankelijkheid en journalistieke standaarden zijn gewaarborgd. De programma's worden gemaakt onder redactionele verantwoordelijkheid van de omroepverenigingen.

Kernverplichtingen

---

1. **Onafhankelijkheid:** Onafhankelijke informatievoorziening
2. **Pluriformiteit:** Pluriforme berichtgeving
3. **Evenwichtigheid:** Evenwichtige informatie van hoge journalistieke kwaliteit
4. **Maatschappelijke diversiteit:** Weerspiegeling van de Nederlandse samenleving

Toezichthouder

- Commissariaat voor de Media (CvdM): Mediatoezicht, naleving Mediawet
- NPO Ombudsman: Interne klachteninstantie

Klachtenprocedure

---

1. NPO Ombudsman
2. Commissariaat voor de Media
3. Rechtbank (bestuursrechter)

BIJLAGE 2: WETENSCHAPPELIJKE BRONNEN

Literatuur

- Bennett, W. L. (1990). Toward a theory of press-state relations in the United States. *Journal of Communication*, 40(2), 103–125.
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*. Free Press.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.
- fög – Forschungszentrum Öffentlichkeit und Gesellschaft (2024). *Jahrbuch Qualität der Medien 2024*. Schwabe.
- Gilardi, F., Alizadeh, M. & Kubli, M. (2023). ChatGPT outperforms crowd workers for text-annotation tasks. *PNAS*, 120(30).
- Iyengar, S. & Kinder, D. R. (1987). *News that matters: Television and American opinion*. University of Chicago Press.
- Jolly, S. et al. (2022). Chapel Hill Expert Survey trend file, 1999–2019. *Electoral Studies*, 75, 102420.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2nd ed.). Sage.
- McCombs, M. E. & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176–187.
- Shoemaker, P. J. & Vos, T. P. (2009). *Gatekeeping theory*. Routledge.
- SVFAB (2026). *Methodenbericht v4.1: Zählbare Kriterien und Multi-Modell-Kreuzvalidierung*.
- Törnberg, P. (2023). ChatGPT-4 outperforms experts and crowd workers in annotating political Twitter messages. arXiv:2304.06588.

SVFAB Working Papers

- Schläpfer, D. (2026). Systematic AI-Assisted Analysis of Public Broadcaster Impartiality: A Scalable Methodological Framework for Measuring Structural Bias in Public Service Media. [SSRN 6688478](#)
- Schläpfer, D. (2026). Measuring Editorial Noise: A Retrospective Suppression Index for Public Broadcasting Content Analysis. [SSRN 6733280](#)
- Schläpfer, D. (2026). Source Traffic Light: A Six-Dimensional Credibility Framework for Systematic Source Assessment in Public Service Media. [SSRN 6733880](#)

David Schläpfer — ORCID: 0009-0000-5671-9266

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Evaluaties en lidmaatschap bij SVFAB

Op SVFAB.ch vindt u gedetailleerde evaluaties en kunt u ook analyses laten maken voor elke uitzending naar keuze (wordt apart gefactureerd).

Om de kwaliteit van ons werk te waarborgen, zijn wij afhankelijk van lidmaatschaps- en donateurbijdragen.

Contact en meer informatie:

www.SVFAB.ch | Kontakt@SVFAB.ch

Bankgegevens: PostFinance – POFICHBE

IBAN: CH32 0900 0000 1675 6251 1

Begunstigde: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

De volgende boeken zijn verkrijgbaar bij SVFAB

Bestellingen via www.svfab.ch of kontakt@svfab.ch

Onevenwichtige berichtgeving is het antwoord op het halveringsinitiatief in Zwitserland: hier worden de manipulatietechnieken in detail uitgelegd, te beginnen bij de selectie van medewerkers en de bronselectie. Vervolgens worden 15 principes uitgelegd: weglating, framing, temporele framing, schuld door associatie, emotionalisering, contextverwijdering en nog veel meer, geïllustreerd met talrijke voorbeelden. Bovendien wordt zichtbaar waar wij zelf deze technieken toepassen – dat bevordert niet alleen inzicht maar ook empathie.

Optioneel wordt het boek geleverd met **speelkaarten**.

Ook verkrijgbaar als **luisterboek**.

Het interview is geen gesprek. Het is een podium – en iemand anders heeft het script geschreven.

Wie dat niet weet, levert materiaal. Goede citaten die verkeerd geknipt worden. Juiste uitspraken die in de verkeerde context belanden. Eerlijke antwoorden die als bekentenissen worden geframed.

Dit boek is geen mediakritiekboek. Het is een gereedschapskist – voor iedereen die een microfoon voor zich heeft en wil weten wat ze eraan kunnen doen. 7 hoofdstukken. 7 tools: Wat een interview werkelijk is. De 7 meest voorkomende valkuilen. De drie basisprincipes van soevereiniteit – verankeren, herkaderen, begrenzen. Voorbereiding in één uur. Lichaam en stem. Wat te doen als het misgaat. En wat telt na het interview.

Voor politici, activisten, ondernemers, klokkenluiders – voor iedereen die in de schijnwerpers staat en wil begrijpen hoe het spel werkt. Zodat ze stoppen met meespelen – en beginnen het te vormgeven. In A5-formaat. Direct. Ter voorbereiding, ter raadpleging, ter nabespreking en bij moeilijkheden

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Je denkt dat je de wereld ziet. In Wirklichkeit siehst du den Rahmen, den jemand um sie gelegt hat. Framing ist die älteste und eleganteste Manipulationstechnik der wereld ziet. Sie verändert nicht die Fakten – sie verändert, was wir aus den Fakten machen. Wie wir fühlen. Was wir glauben. Wie wir entscheiden. Und sie funktioniert – weil wir alle mitmachen. Täglich. Unbewusst. Auch du. Dieses Buch ist kein trockenes Lehrbuch. Es ist ein Übungsbuch – spielerisch, direkt, voller Beispiele aus dem echten Leben. Du lernst nicht nur, wie andere dich framen. Du lernst, wie du selbst framest – und wie du es bewusst und fair einsetzen kannst.

Want wie framing begrijpt, ziet de wereld helderder. Hoort nieuws anders. Voert gesprekken zelfverzekerder. En laat zich niet meer zo makkelijk een kader opdringen dat iemand anders heeft gekozen. Met vele oefeningen en concrete voorbeelden uit politiek, media en het dagelijks leven – en af en toe een glimlach.

Framing met stijl. Omdat het kader alles verandert.